Aile Hekimliğinin Dünyada ve Ülkemizde Tarihsel Yolculuğu

Prof. Dr. İlhami ÜNLÜOĞLU
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Aile Hekimliği Anabilim Dalı

1. Ulusal Ege Aile Hekimliği Kongresi/3. Ulusal Denizli Aile Hekimliği Kongresi Ortaca/Muğla 18.11.2021 saat 13.30-14.10

Aile Hekimliği ve Genel Pratisyenlik

- Dünyada Aile hekimliği ve genel pratisyenlik, aynı anlamda kullanılan tanımlar olup, **tıp eğitiminden sonra bu alanda uzmanlık eğitimi almış hekimi tanımlamakta** ve ülkelere göre bu isimlerden biri kullanılmaktadır. (Örneğin; Türkiye ve ABD'de aile hekimliği, İngiltere ve Avusturalya'da genel pratisyenlik)
- Aile hekimliğinin **18. yy**. da Avrupa'dan Amerika'ya giden ve cerrah olarak çalışmak istemeyen hekimlerin sayısının giderek artması ile doğmuş olduğu kabul edilir.
- Aynı dönemde İngiltere'de de benzer gelişmeler yaşandı ve "genel pratisyen" terimi ilk kez **Lancet**'te **19. yy**.da kullanıldı.
- **Böylece, genel pratisyenlik;**
- **18.** yy.da **Amerika'da doğmuş** ve
- **19.** yy.da **İngiltere'de adını almış oldu**.

- Mc Whinney IR: A Textbook of Family Medicine, Oxford University Press USA, pp 3-25, 1989

"Dünle beraber gitti düne ait ne varsa, bugün yeni seyler söylemek gerek".

(1207-1273)

ama…

Gelişmeleri takip edebilmek için de geçmişi bilmek gerekir…

ÖNEMLİ BİR KAYIT (18. YÜZYıL)
(İstanbul kadı sicillerinden bir örnek)

- **Evde Bakım için bir başlangıç tarihi mi?**: 1766 tarihli "İstanbul'da Odabaşı Çarşısı yakınındaki Cafer Ağâ Mahallesi sakinlerinden, Sultan Ahmed Darüşşifası'nda tutulan Osman'ın evinde tedavi edilmesi konusunda ferman talep edildiği"ne dair bir belge

- *«18. Yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'nda Evde bakım hizmetlerinin yapıldığına kanıt teşkil edebilecek araştırmalarda ulaşılabilen en eski belge olarak değerlendirilmiştir».*

- Demirsoy N., Türkiye Aile Hekimliği Dergisi/Turkish Journal of Family Practice,2017,21(2):66-73.

“Aile Tabibi”?

- A.S.Desnonsan’ın eserinden ***1891 yılında*** İ.Ethem Murat tarafından Osmanlıca’ya tercüme edilen (*ve Artin Asaduryan Şirket-i Mürettebiye Matbaası’nda basılan*) kitapta “***Aile Tabibi***” sözcüğü kullanılmıştır.
- Çağlayaner H., Türkiye’de Aile Hekimliğinin Tarihi Konusunda Bir Not, Türkiye Aile Hekimliği Dergisi 1997;1(1):59-61

AİLE HEKİMLİĞİNİN TANIMI VE TARİHÇESİ

Bilim

Flexner Raporu 1910

Bakterilerin Keşfi

Mikroskobun Bulunması

Sanat

FLEXNER RAPORU

- *20. yy. başında ne **tıp fakültesine giren öğrencilerin seçimi** için standart kriterler, ne de **tıp eğitimi** programlarının içerik ve uygulamasıyla ilgili standartlar söz konusuydu.*
- 1910'da Amerika ve Kanada'daki tıp eğitimini irdeleyen Flexner Raporu'nun yayınlanması **tıp eğitim tarihi**nde bir dönüm noktasıdır.

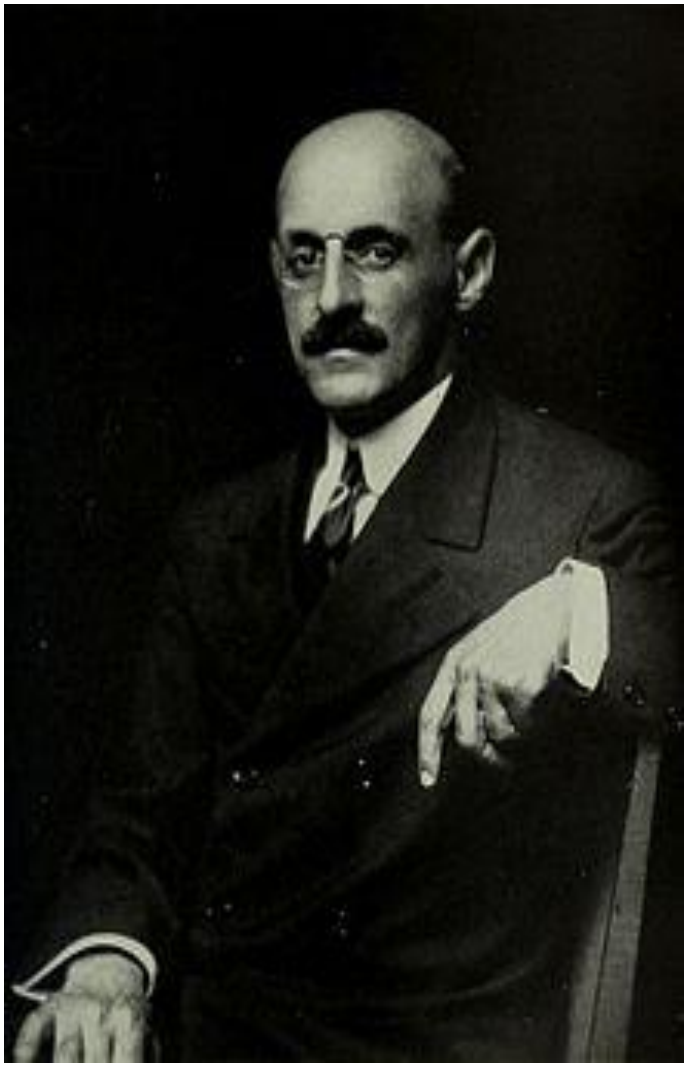

FLEXNER RAPORU (2)

- **Flexner, tıp eğitimi alacak öğrencilerin belli bir temel bilim eğitimi altyapısına sahip olmasını gerekli görüyor ve tıp eğitiminin ilk iki yılında temel biyolojik bilimler eğitimi, sonraki yıllarda hasta bakımı ile iç içe olarak klinik tıp eğitimi verilmesini öneriyordu.**
- Flexner ayrıca tıp eğitiminin izole okullarda değil, **üniversite yapısının içinde** yürütülmesini önermiştir.

FLEXNER RAPORU (3)

- Bu sayede, hasta bakımı sırasında ortaya çıkacak sorularla
- yeni araştırmaların yapılması,
- bilimsel yöntemlerin tıbbi uygulamalara yansıtılması ve
- bu gelişmelerin tıptaki öneminin öğrenciler tarafından anlaşılması sağlanmıştır.
- Ama yine de Flexner'e göre araştırma çok önemli değildi; sadece daha iyi **hasta bakımı** ve daha iyi **eğitim** için bir araçtı.

FLEXNER RAPORU (4)

- **Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan hemen önce yayınlanan Flexner Raporu tıpta uzmanlaşmanın başladığı milad olarak kabul edilmektedir.**

- Mazıcıoğlu MM, Tarihten Bugüne Aile HekimliğiTurkiye Klinikleri J Fam Med-Special Topics 2016;7(6)

Bazen hayata farklı bakmak gerek

Dr. Francis Weld Peabody

(1881-1927) Cambridge/Massachusetts/ABD

Prof. Dr. Francis Weld Peabody, 1923:

İç Hastalıkları Uzmanı İlgi alanı: Poliomiyelit, Tifo

Kitapları: The Care of the Patient, A Clinical Study of Acute Poliomyelitis

"tıp bilimlerinde uzmanlaşma sonucunda hastalar ortada kalmakta; insanları bir bütün olarak ele alacak bir uzmanlık dalı olmalı"

(Dikici M., Kartal M., Alptekin S., Cubukcu M., Ayanoğlu AS., Yarış F.; Aile Hekimliğinde Kavramlar, Görev Tanımı ve Disiplininin Tarihçesi, Turkiye Klinikleri J Med Sci. 2007;27(3):412-8)

TÜRKİYE CUMHURİYETİ, 29 Ekim 1923

Savaş sonrası; bulaşıcı hastalıklar sorunu ve sağlıkta dikey (hizmete özel) organizasyon

Nüfus: 12 000 000 Hekim sayısı: 554 ***21660 kişi/hekim***

(1927 yılında ülkemizde 1059 hekim, 139 hemşire ve 347 ebe vardı.)

(1960: hekim 9826, hemşire/yardımcı hemşire:2420, ebe /köy ebesi: 3126 yükselebilmiştir). H.N. Fişek http://www.ttb.org.tr/n_fisek/kitap_1/13.html

1923 yılında Francis Weld Peabody tarafından aile hekimliğine olan gereksinimin belirtilmesinden dört yıl öncesinde; ülkemizden aile hekimliğinden bahseden bir yayın!

“Verem Nasıl Başlar? Veremden Kurtulma Yolları Nelerdir?”

- Dr. Behçet Salih tarafından halk sağlığını korumaya yönelik hazırlanan; “***Verem Nasıl Başlar? Veremden Kurtulma Yolları Nelerdir?”*** başlıklı İzmir Ahenk Matbaası’nda Osmanlı Türkçesi ile 1919 yılında basılmış olan eserde ……

- Öztürk H. ve Ünlüoğlu İ, Aile hekimliği tarihinde yeni bir belge; evde bakım ve aile hekimliği teşkilatlarının kurulmasına yönelik öneriler, Türk Aile Hek Derg 2020; 24 (3): 146-152

İlgili Kitabın ilk Sayfası

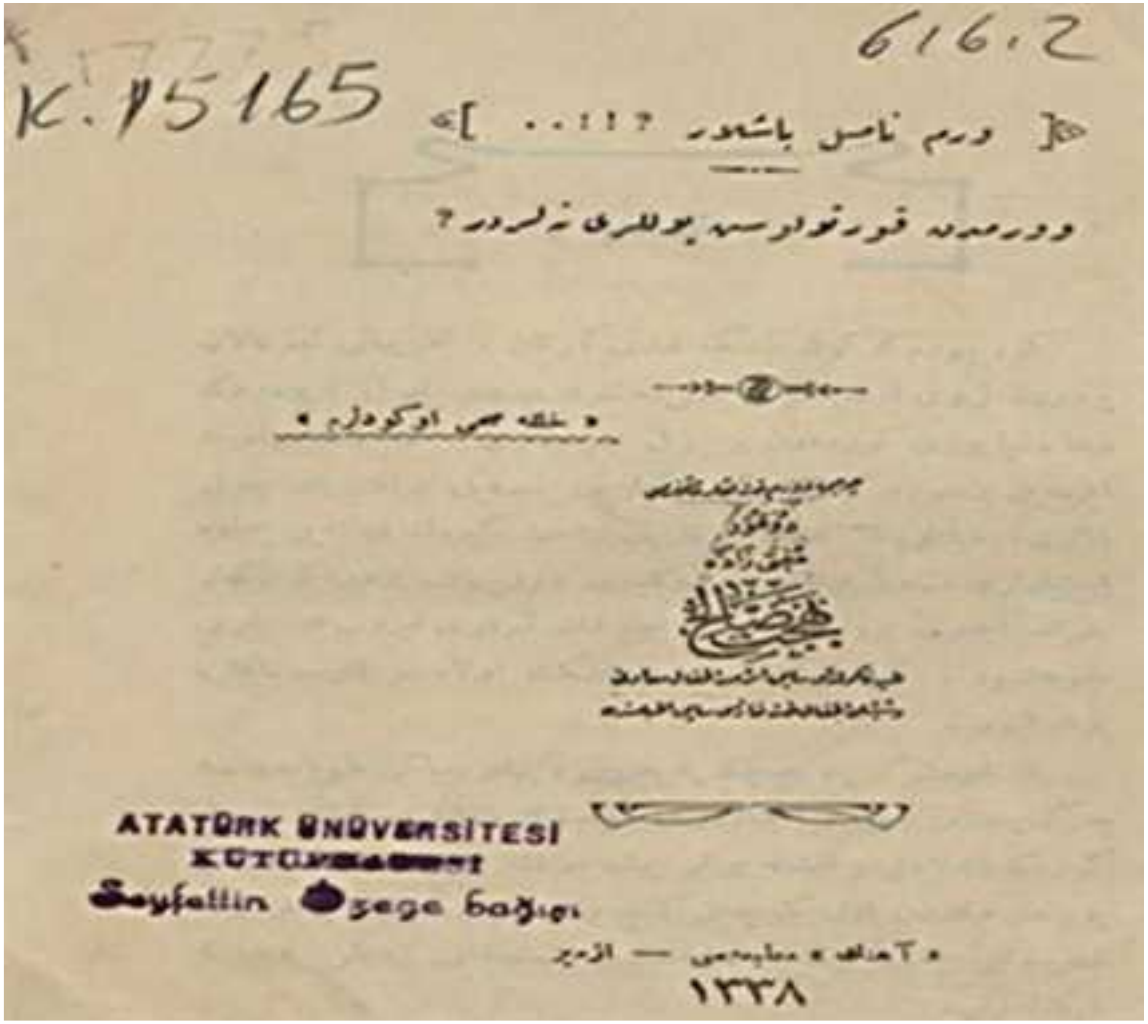

“Verem Nasıl Başlar? Veremden Kurtulma Yolları Nelerdir?”

- *“Veremlinin kendisine, ailesine ve etrafına geniş bilgiler verilmesini, evlere gelen ve hastaları gören hekimlerin verem hastalarını hükümete ihbar ederek veremin şekline göre hastaları sevk etmelerini belirtmiştir. Burada asıl ilgiyi çeken husus Behçet Salih,* ***ülke içerisinde Aile hekimliği teşkilatının olmasının (kurulmasının) lüzumu üzerinde durarak*** *kişilerin rahat yaşamak için gençlik yıllarından itibaren dikkatli olmalarını salık vermiştir.*

- Öztürk H. ve Ünlüoğlu İ, Aile hekimliği tarihinde yeni bir belge; evde bakım ve aile hekimliği teşkilatlarının kurulmasına yönelik öneriler, Türk Aile Hek Derg 2020; 24 (3): 146-152

Fotoğraf 4.

“Aile hekimliği teşkilatı olmalı”

cümlesinin yer aldığı kısım

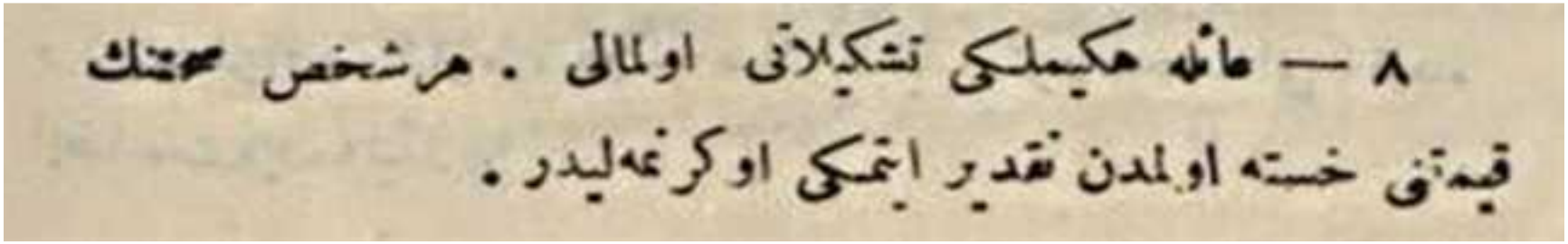
٨ — عائله حکیملکی تشکیلاتی اولمالی . هرشخص صحتنك
قیمتنی خسته اولمدن تقدیر ایتمکی اوکرنمه‌لیدر .

Dr. Behçet Uz (1893 Buldan/Denizli - 1986 İstanbul)

Dawson Raporu-1920

- Basamaklı sağlık bakımı ve dolayısıyla birinci basamak sağlık bakımının ortaya çıkışı 1920'de Birleşik Krallık'ta hazırlanan Dawson Raporu'na dayandırılmaktadır.

  (Bertrand Edward Dawson 1864-1945) President of the Royal College of Physicians from 1931 to 1937)

- Frenk J. Reinventing primary health care: the need for systems integration. Lancet 2009; 374:170-3.
- Mazıcıoğlu MM, Tarihten Bugüne Aile HekimliğiTurkiye Klinikleri J Fam Med-Special Topics 2016;7(6)

Dawson Raporu

(Tıbbi ve Bağlantılı Hizmetlerin Gelecekteki Sunumu Hakkında Rapor)

- Dr. Bertrand Edward Dawson, 1919'da Tıbbi ve Müttefik Hizmetler Danışma Konseyi Başkanı iken, ilk İngiliz Sağlık Bakanı olan Christopher Addison tarafından, tıbbi ve yardımcı hizmetlerin sistematik bir şekilde sağlanması için gerekli olan programlar hakkında bir rapor hazırlamak üzere görevlendirildi.
- Bu konuda bir ara rapor (**Tıbbi ve Bağlantılı Hizmetlerin Gelecekteki Temini Üzerine Bir Ara Rapor**) 1920'de hazırlandı, ancak başka bir rapor yayınlanmadı.
- **Rapor, farklı türdeki merkezlerin mimari çizimleriyle birlikte, Birincil ve İkincil Sağlık Merkezleri ağı için ayrıntılı planlar ortaya koydu.**
- Dawson Raporu, İngiltere'de 1948'de Ulusal Sağlık Servisi kuruluşu döneminde ilgili tartışmalarda çok etkili oldu.

TÜRKİYE ‘DE DURUM (Halen Geçerli Yasalar)

1**4.04.1928** tarihli 1219 sayılı
“**Tababet ve Şuabatı San‘atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun” Meslek tanımları, yetkiler.** (Etibba odaları)
Aile Hekimliği?? (ek mevzuat!)
24.04.1930 tarihli 1593 sayılı

“**Umumi Hıfzıssıhha Kanunu**”
Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti, yetkiler, Hıfzıssıhha meclisleri, **Bulaşıcı hastalıklar** (Sıtma, Trahom, Verem..), Çocuk, İşçi Hıfzıssıhhası, Mezarlıklar, kaplıcalar

Cumhuriyetin ilk yılları

- Hükümet tabiplikleri (Sosyalizasyon öncesi dönem) “Cumhuriyet sonrası dönemde *hükümet tabipliği* olarak adlandırılan ve koruyucu hizmetlerle hiç uğraşmayan, salt tedaviye dayalı bir hekimlik modeli vardı”
- Numune hastaneleri (Hastane hizmetlerinin yürütülmesi yerel idarelere bırakılmıştır. Sağlık Bakanlığı - yol gösterme amacı ile - dört Numune Hastanesi kurmuştur (Sonraki yıllarda yedi Numune hastanesi). **Yerel İdarelere bağlı olan hastaneler Sağlık Bakanlığına Demokrat Parti döneminde devredilmiştir**. SSK oluşturulmuştur…….)
- Memleket/Devlet hastaneleri
- Sağlık merkezleri
- ……

Ülkemizde Numune Hastaneleri

- İllere rehber olmak üzere ilk olarak 1924'te **Ankara, Diyarbakır, Erzurum, Sivas** Numune Hastaneleri ve 1936'da **Haydarpaşa Numune** Hastanesi açılmıştır.

- Daha sonraki yıllarda tamamlanan **Trabzon** ve **Adana** Numune Hastaneleri ile Numune Hastanesi sayısı yediye çıkmıştır.

- https://www.saglik.gov.tr/TR,11492/tarihce.html (Erişim tarihi 30.10.2021)

Aile Doktoru İsteği - 1934

*"Bendenizin çocukluğunda **aile hekimleri** vardı. Ne **saygın kişilerdi** onlar. Hem **ailenin dostuydular**; hem de evdeki **bireylerin nelerden yakındıklarını** bilirler, hem tansiyon ölçer, hem göğüs dinler, hem de bazen küçük ilaçlar yazarlardı."*

Çetin Altan (1926-22.10.2015)
"Hastaneler,hastalar,doktorlar"
3 Temmuz 2003, Milliyet

DÜNYA GENELİNDE

- Birinci basamakta çalışan hekim sayısı giderek azalırken

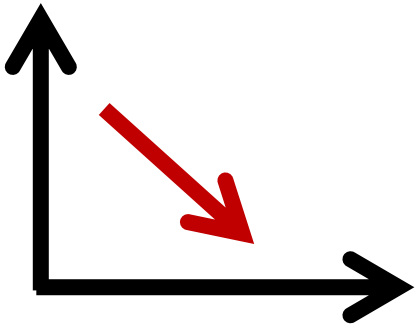

- 1950'li yıllar: Uzmanlaşma uzmanlıkların alt uzmanlıklara ayrılması ile güçlenmeye devam etti.

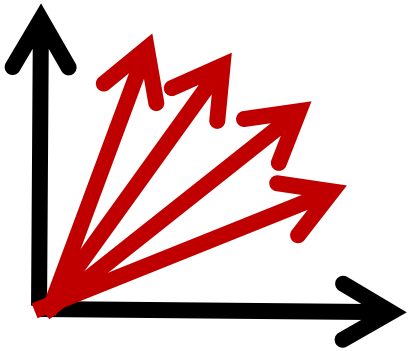

İKİNCİ DÜNYA SAVAŞI (1938-1945) SONRASI

Aile Hekimliği Konusunda Gelişmeler

- İngiltere'de AH/GP uygulamaları: **1947**
- National Health Services (NHS): **1948**
- Royal College of General Practitioners: **1952**
- Kanada AH Koleji : **1954**
- **……..**
- İngiltere'de ayrı uzmanlık olarak kabulü : 1965

Dr. Behçet Uz (1893 Buldan/Denizli - 1986 İstanbul)

Dr. Behçet Salih Uz

- İstanbul Üni. Tıp Fakültesi -**Çocuk hastalıkları uzmanı**
- İstanbul Şişli Çocuk Hast.- İzmir'de serbest doktorluk
- İzmir **Memleket Hast**. Çocuk Hastalıkları Klinik şefi
- 1922 Verem Mücadele Cemiyeti kurucusu, **Etibba Odası** Başkanlığı
- 1931-1941 **İzmir Belediye Başkanı** (Atatürk heykeli , Cumhuriyet Meydanı, Kültür Park ve İzmir Uluslararası Fuarı, Çocuk Hastanesi, her semtteki Pazar yerleri, santral garajı, bulvarlar…)
- 1941 Denizli Milletvekili (**Ağustos 1946 – 10 Haziran 1948** tarihleri arasında «M. Recep Peker» hükümetinde Sağlık Bakanlığı)
- 1954'te bağımsız olarak adaylığını koyduğu İzmir'den tekrar milletvekilli seçilerek parlamentoya bir kez daha girdi.
- **18 Mayıs 1954 – 9 Aralık 1955** tarihleri arasında «3. Adnan Menderes Hükümeti''nde Sağlık Bakanlığı görevinde bulundu.

Genel Sağlık Uzmanlığı

- **Sağlık Bakanı Dr. Behçet UZ**

(1946-48 1954-55)

Başbakanlar : (Recep PEKER- Adnan MENDERES)

- **Sağlık Merkezleri için "Genel Sağlık Uzmanlığı"**

(1947-1955)

T.C
Resmî Gazete

Kuruluş tarihi : 7 Ekim 1336 - 1920

İdare ve yazı işleri için Başbakanlık Neşriyat ve Müdevvenat Umum Müdürlüğüne müracaat olunur	9 AĞUSTOS 1947 CUMARTESİ	SAYI: 6680

RESMİ GAZETE

9 AĞUSTOS 1947 CUMARTESİ SAYI: 6680

- **Karar Sayısı: 6177**
- **Tababet ve şuabatı sanatlarının tarzı İcrasına dair olan 1219 sayılı Kanunun** 9 uncu maddesi gereğince **Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca** yeniden hazırlanan ve Danıştay'ca incelenmiş olan İlişik **«Tababet Uzmanlık Belgeleri hakkında Tüzük»**ün yürürlüğe konulması; **Bakanlar Kurulunca 24/7/1947 tarihinde kararlaştırılmıştır.**
- **Not: 09.09.1947 tarihinde Recep Peker Hükümeti istifa etmiştir.**

RESMİ GAZETE

9 AĞUSTOS 1947 CUMARTESİ SAYI: 6680

- **Madde 8; Asistanlık süresi,**

- İç hastalıkları, genel şirürji, nöroşirurji ağız ve çene cerrahisi (stomatolojl), çocuk cerrahisi ve ortopedi, kadın hastalıkları ve doğum, çocuk hastalıkları, üroloji, İijyen (hijyen), bakteriyoloji ve intani hastalıklar kollarında **üç yıl;**

- Akıl ve sinir hastalıkları, deri ve frengi hastalıkları, kulak, boğaz ve burun hastalıkları, göz hastalıkları, adli ve ruhî tababet, parazitoloji, fizikoterapi ve idroloji, radyoloji, hayatî kimya, anatomi patolojik, farmakodinami, **genel sağlık uzmanlığı** kollarında **iki yıldır**.

RESMİ GAZETE

9 AĞUSTOS 1947 CUMARTESİ SAYI: 6680

- **Madde 14 —……*Uzmanlık belgesi alanlar, bu belgelerde yazılı olan kollarda, bir, klinik veya lâboratuvarı başlı başına yönetmek ve o kollarda, o unvanı ilân ederek serbest olarak sanat icra etmek hak ve yetkisini haizdirler*……**
- **Madde 15 —** ***Genel sağlık uzmanı olacakların, hangi kollarda ne kadar süre ile çalışacakları ve nasıl ve ne şekilde yetiştirilecekleri, Bakanlıkça yapılacak yönetmelikte gösterilir.***

Yeni tüzüğe göre ilk uzmanlık sınavı

- Yeni tüzüğe göre ilk uzmanlık sınavı 30 Ocak 1948 tarihinde yapılmıştır.

- Bu sınavda toplam 74 asistanlık kadrosu açılmış, açılan kadroların 12 tanesi de genel sağlık uzmanlığına ayrılmıştır.

- Öner C., Tıpta uzmanlık mevzuatında aile hekimliği uzmanlığının evrimi, Türkiye Aile Hekimliği Dergisi 2015;19(4):165-169

Tababet İhtisas Nizamnamesi - 1956

- 1956 yılında yeni bir tıpta uzmanlık tüzüğü yayınlanmıştır (**Tababet İhtisas Nizamnamesi**). Bu tüzükte genel sağlık uzmanlığının yerini muhafaza ettiğini ancak; ikiye ayrıldığını görüyoruz:
- **İç hastalıkları grubu genel sağlık uzmanlığı**
- **Cerrahi (şirürji) grubu genel sağlık uzmanlığı.**

- Bunun temel nedeni, birinci basamağın sağlık merkezleri üzerinden örgütlenmesi ve bu merkezlerin ihtiyacı olan hekimlerin yetiştirilmesi olabilir. Zira 1954 yılında bünyesinde 1070 yatağı bulunduran 121 sağlık merkezi varken bu sayı 1955'te 155'e ve 1960 yılında 283'e ulaşmıştır.
- Ancak Dr. Behçet Uz'un 1954'teki ikinci girişimi de başarılı olmaz.
- 1947'den beri değişik isimlerle tüzükte yer alan Genel Sağlık Uzmanlığı 1962 yılında yeni bir Tababet Uzmanlık Tüzüğü ile tamamen kaldırılmıştır.
- Öner C., Tıpta uzmanlık mevzuatında aile hekimliği uzmanlığının evrimi, Türkiye Aile Hekimliği Dergisi 2015;19(4):165-169

Prof. Dr. Nusret Hasan Fişek

(21 Kasım 1914- 3 Kasım 1990)

- Türkiye'de Halk Sağlığı disiplininin kurucusu ve sosyalleştirilmiş sağlık hizmetlerinin mimarıdır.
- 1952'de doktorasını tamamlayan Fişek, Tıp Bilimleri Felsefe Doktoru olan ilk Türk'tür.
- Meslek hayatı boyunca **Sağlık Bakanlığı Müsteşarlığı**, **Refik Saydam Hıfzıssıhha Okulu Müdürlüğü, Hacettepe Üniversitesi Toplum Hekimliği Enstitüsü Müdürlüğü**, ... İdari görevlerinde bulundu.

05.01.1961 tarihli 224 Sayılı "**Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkında Kanun**"

- Evde bakımın vurgulanması
- Tedavi edici hizmetlerin de kapsanması
- Ana – çocuk sağlığı ve bulaşıcı hastalıklar üzerinde yoğunlaşma

(hemşire ve köy ebeleri)

ile dikkat çeken önemli değişikler sağlamıştır.

1- LEEUWENHORST: HOLLANDA, 1974

Gereklilik - Tanım

- Tüm dünyada kabul görmüş bir **Aile Hekimliği** tanımının yapılması gerekliliği,
- Birinci basamak hekimliğinin, insanı organ veya sistemlerini esas alarak inceleyen ***diğer klinik uzmanlık dallarından farklı bir uzmanlık dalı olduğu*** vurgulanarak Aile Hekimliğinin tanımı yapılmıştır.

Türkiye'de toplum hekimliği kavramı hakim

2- ALMA ATA KONFERANSI, 10-12 Eylül 1978

- **Hedef:"*2000 yılına kadar herkese sağlık*"**

- Özellikle **birinci basamak sağlık hizmet sunumunun** kendine özgü **bilgi ve koşullar** içerdiği ve bunun **uzmanlaşmış hekim**lerce verilmesi gerektiğinin vurgulanmasıyla tüm dünyada bu konuda çalışmalar başlatılmış ve ülkeler sağlık sistem ve politikalarını bu görüş doğrultusunda yeniden gözden geçirmişlerdir

ALMA ATA KONFERANSI, 10-12 Eylül **1978**
Birinci Basamak Hizmet Sunumu

TÜRKİYE

- "Aile Hekimliği Uzmanlığı" **05.07.1983**'de "**Tababet Uzmanlık Tüzüğü"**nde yer almıştır

- (İspanya 1979, İtalya ve Norveç 1985, Yunanistan 1986, Fransa 1990).
- İngiltere'de GP uzmanlık eğitimi zorunlu hale getirilmiştir.

3- AVRUPA KONSEYİ, 1986, 1993, 2001
EĞİTİM SÜRESİ

Aile hekimliği eğitimi:

- 1995'ten itibaren : en az 2 yıl
- 2001'den itibaren: en az 3 yıl

TÜRKİYE

- İlk Aile Hekimliği Anabilim dalı: 1984, Gazi Üniversitesi Prof. Dr. Hikmet Pekcan *(Halk Sağlığı Uzmanı)*

- İlk aile hekimliği uzmanlık eğitimi: 1985 yılında Sağlık Bakanlığı Eğitim Hastanelerinde başladı. **(ve SSK Hast)** Asgari süre : 3 yıl

ÜLKEMİZDE AİLE HEKİMLİĞİ UZMANLIK EĞİTİMİ

3 yıl (en az)

- 9 Ay : İç hastalıkları
- 9 ay : Çocuk sağlığı ve hastalıkları
- 8 ay : Kadın hastalıkları
- 6 ay : Acil / genel cerrahi
- 4 ay : Ruh sağlığı ve hastalıkları

ÜLKEMİZDE EĞİTİM (Günümüzde)

Aile Hekimliği *(15.11.2017 tarih ve 1029 No'lu TUK Kararıyla kabul edilmiştir.)*	1	4	İç Hastalıkları
	1	3	Kadın Hastalıkları ve Doğum
	2	4	Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları
	2	2	Ruh Sağlığı ve Hastalıkları
	3	1	Acil Tıp
	3	1	Deri ve Zührevi Hastalıkları
	3	1	Göğüs Hastalıkları
	2	1	Kardiyoloji
	3	1	Seçmeli rotasyon (Nöroloji / Fiziksel Tıp ve Rehabilitasyon / Genel Cerrahi dallarından birinde 1 ay süre ile.)

Ülkemizde Uzmanlık Eğitimine ilk başlayan EAH'nde Aile Hekimliği Bölümlerinin Kuruluş tarihleri (1985 yılında kurulanlar)

- Ankara Numune EAH
- Ankara EAH
- Ankara Dr. Muhittin Ülker Acil Yard.ve Travmatoloji EAH
- İstanbul Haydarpaşa Numune EAH
- İstanbul Haseki EAH
- Adana Numune EAH

- Mazıcıoğlu MM, Tarihten Bugüne Aile HekimliğiTurkiye Klinikleri J Fam Med-Special Topics 2016;7(6)

İLK AİLE HEKİMLİĞİ UZMANLARIMIZ

- Ülkemizde ilk aile hekimliği uzmanı İstanbul Haydarpaşa Numune Hastanesi'nden ; **Dr. Mustafa Aydın**. (Uzmanlığı SB'de 1988 yılında tescillenmiş.)

- İkinci ve Üçüncü uzmanlar Ankara'dan uzmanlık almışlardır. (Ankara Hastanesi ve Ankara Numune Hastanesi)

- Mazıcıoğlu MM, Tarihten Bugüne Aile HekimliğiTurkiye Klinikleri J Fam Med-Special Topics 2016;7(6)

- **22.06.1990: Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği (AHUD)**
  (Asistanların kurduğu bir uzmanlık derneğidir.)

- **22.03.1998: Türkiye Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği (TAHUD)**

AİLE HEKİMLİĞİ İVME KAZANIYOR

- **1-2 Eylül 1992**

  "Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinin Gelişmesi için Aile Hekimliği Eğitimi"

“Aile Hekimi Eğiticisi Kursu”

Sağlık Bakanlığı tarafından ilk olarak Ankara’da 26-30 Nisan 1993 tarihlerinde (*Royal College of General Practitioners’ın eğitim desteği ile*) düzenlendi.

(Kürsü tarzı eğitici eğitimi)

Türkiye

- **16 Temmuz 1993**: **12547 sayılı YÖK kararı:**

  "Tıp fakültelerinde aile hekimliği anabilim dallarının kurulması uygun görülmüştür".

- **17 Eylül 1993**: Trakya Üniversitesi'nde Aile Hekimliği Anabilim Dalı kurulmuş ve asistan eğitimi başlatılmıştır. (SB kontenjanından ilan edilen 10 kadroya yerleştirilen 7 araştırma görevlisi, ülkemizin üniversitelerdeki ilk aile hekimliği asistanları olmuşlardır.)

Üniversitelerimizde ilk kurulan Aile Hekimliği Anabilim Dalları (1984-1993 yıllarında kurulanlar)

- **Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi 1984**
- Elazığ Fırat Üniversitesi Tıp Fakültesi 24 Haziran 1993
- Erciyes Üniversitesi Gevher Nesibe Tıp Fakültesi 24 Haziran 1993
- İstanbul Üniversitesi Çapa Tıp Fakültesi 24 Haziran 1993
- Samsun 19 Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi 24 Haziran 1993
- Antalya Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi 16 Temmuz 1993
- Denizli Pamukkale Üniversitesi Tıp Fakültesi 16 Temmuz 1993
- Edirne Trakya Üniversitesi Tıp Fakültesi 17 Eylül 1993
- Adana Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi 28 Eylül 1993
- İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sonbahar 1993
- Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi 26 Ekim 1993
- Bursa Uludağ Üniversitesi Tıp Fakültesi 1993

- Mazıcıoğlu MM, Tarihten Bugüne Aile HekimliğiTurkiye Klinikleri J Fam Med-Special Topics 2016;7(6)

4- WHO ve WONCA, ONTARİO KONFERANSI (1994)

POLİTİKA GELİŞTİRME

- Ülkemizde 1994 yılında aile hekimliği uzmanları akademik kadrolarda yer almaya başlamıştır.

AH ile ilgili Bürokratik Yapıdaki Gelişim

- **26 Ekim 1994** SB Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde "***Aile Hekimliği Şube Müdürlüğü***" kuruldu.
- **……10 yıl……20 Yıl??…**
- İlerleyen yıllarda **(2003)** ***Daire Başkanlığı*** yapılanması şeklinde gelişti…….
- 02.11.2011 tarih ve 28103 (Mükerrer sayı) Resmi Gazete'de yayımlanan **663 sayılı KHK: Türkiye Halk Sağlığı Kurumu**
- (25.08.2017 694 Sayılı KHK: (Madde 184-194) Sağlık Bakanlığı Teşkilat yapısı revize edildi. "**Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü**")

SAHU (Sözleşmeli Aile Hekimlerine Yönelik Uzmanlık Eğitimi)

- ‘’2014 yılında **Sözleşmeli Aile Hekimlerine Yönelik Uzmanlık Eğitimi (SAHU) eğitimi adı altında 2020 yılına kadar sürecek alternatif bir uzmanlık eğitim uygulaması başlamış, ilk mezunlar verilmiş ve eğitimler sürmektedir.**’’

- Girişi sona eren bu eğitim modeli, Memurlar için 6. Dönem Toplu Sözleşmede:

«Sözleşmeli aile hekimi uzmanlık eğitimi

MADDE 40- (1) 11.04.1928 tarihli ve 1219 sayılı Tababet ve Şuabatı San’atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanunun geçici 9 uncu maddesi hükümleri 01.01.2022 – 31.12.2023 tarihleri arasında uygulanmaya devam edilir.»

- - Görpelioğlu S., Aile Hekimliğinde Gelecek Vizyonu,Turkiye Klinikleri J Fam Med-Special Topics 2016;7(6):32-6 - https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2021/08/20210825-11.pdf (Erişim tarihi 01.11.2021)

“Bir Uzmanlık Dalı Olarak
AİLE HEKİMLİĞİ”
(***AHUD Yayın No:1***)

13 Aralık 1994
Haydarpaşa Numune Hastanesi
Konferans Salonu: ***PANEL***

SORULARLA

AİLE HEKİMLİĞİ

Türkiye Aile Hekimleri
Uzmanlık Derneği
(TAHUD)

Adres: Başşehir sok. No:23/3 Cebeci /ANKARA
Tel: 0-312-3633389 **Fax:** 0-312-3633391
www.tahud.org.tr
e-mail:tahudmyk@yahoo.co.uk
fusunersoy@mail.koc.net

TÜRKİYE'DE AİLE HEKİMLİĞİ

(SEMPOZYUM)

AİLE HEKİMLERİ UZMANLIK DERNEĞİ YAYIN NO: 2
AHUD İSTANBUL ŞUBESİ YAYIN NO: 2

Nisan 1995:

"Aile Hekimliği Uzmanlık Müfredatı"

- AHUD: :7 **Eylül 1995** WONCA Avrupa Bölge Toplantısı'na katıldı.

- **TAHUD 2003**' te WONCA'ya üye oldu.

  "**2019 WONCAEurope Başkanı Prof. Dr. Mehmet UNGAN**"

- WONCA: World Organization of Family Doctors
- WONCA: World Organization of National Colleges, Academies and Academic Associations of General Practitioners/Family Physicians.

Türkiye Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği

- TAHUD muhtemel bir geçiş dönemine ilişkin olmazsa olmazları 2003 yılında yapmış olduğu çalıştaylarla belirterek Sağlık Bakanlığı'na bildirmiştir.
- Esasında TAHUD kurulduğu ilk yıllardan itibaren aile hekimliği uzmanlık eğitiminin geliştirilmesi konusunda çalışmalarını sürdürmekte olup; uzmanlık eğitiminde **saha uygulamasının** önemini ilk yıllardan itibaren vurgulamaktadır
- EASM

---

* TAHUD Geçiş Dönemi Eğitim Stratejileri Çalıştayı Raporu, 1-2 Şubat 2003 Ankara
* Aile Hekimliği Ön Araştırma raporu, Aile Hekimleri Uzmanlık Derneği, Ankara, 1992.
* Başak O., Ünlüoğlu İ.,Aile hekimlerinin eğitimi (Graduate Training in Family Medicine), Aile Hekimliği Dergisi 1997;1(4):237-241

Aile Hekimliği 1-2
Yayın sorumlusu
Haluk ÇAĞLAYANER
İletişim Yayınları, 1996

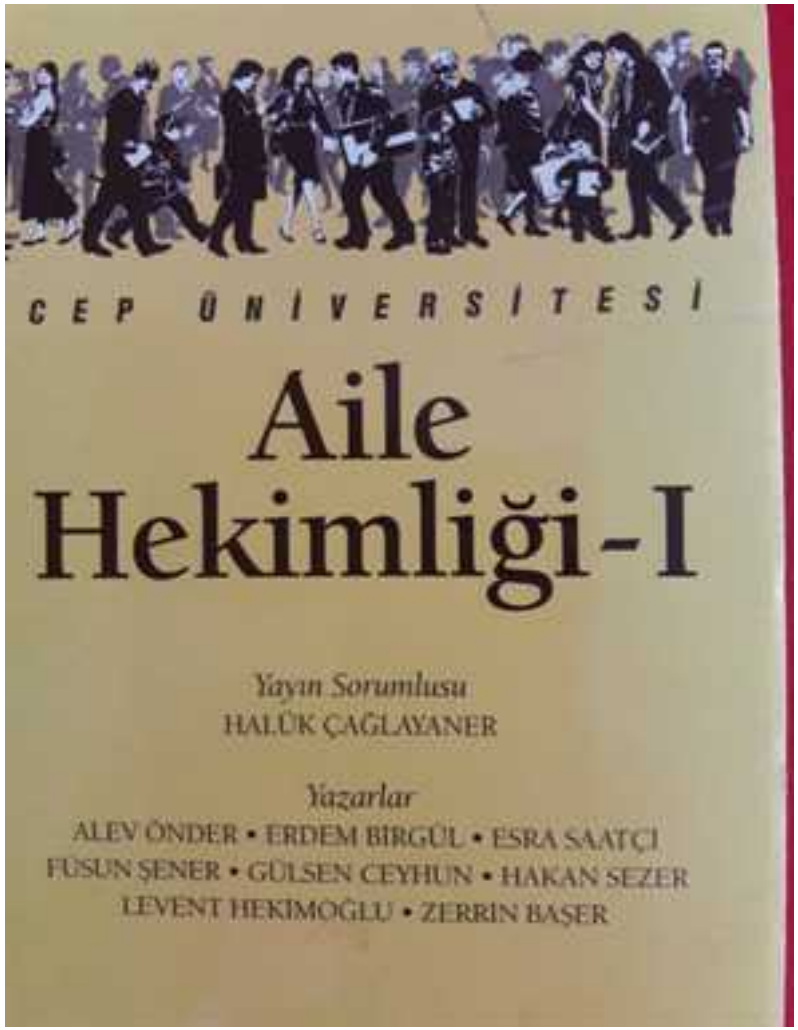

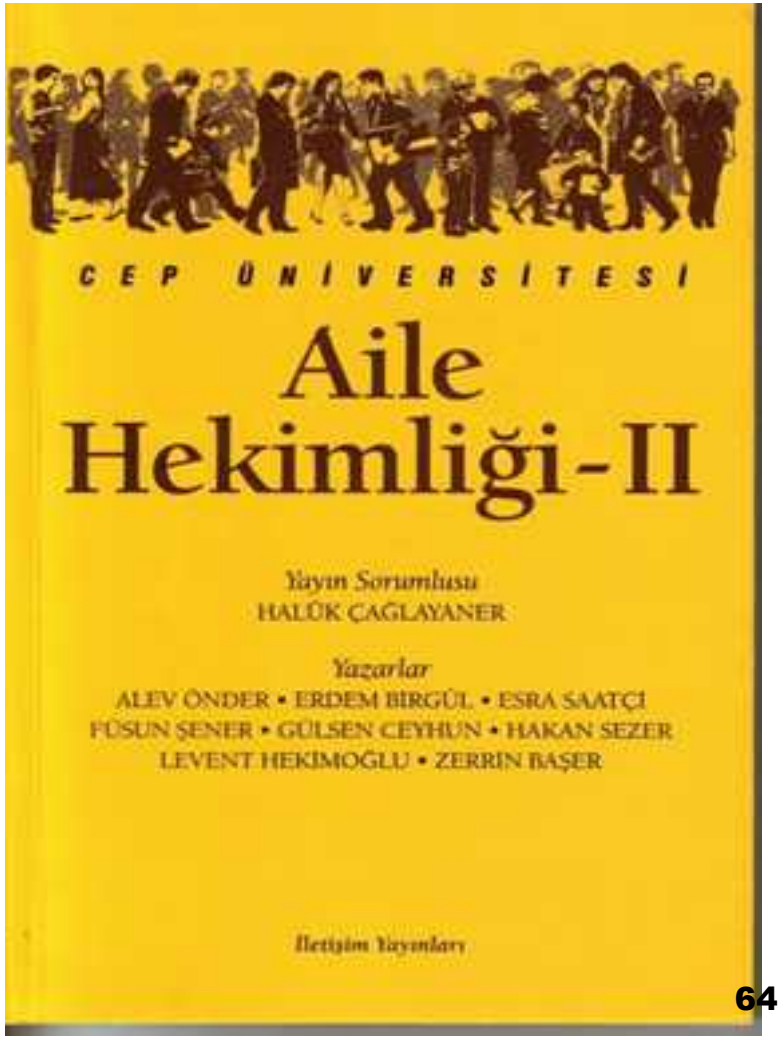

[illegible] NİSAN 1996
[illegible] PANEL
AİLE HEKİMLİĞİNDE EĞİTİM VE UYGULAMALAR

Moderator:Prof.Dr.[illegible] [illegible]
[illegible]
Konuşmacılar:Doç.Dr.[illegible] [illegible]
[illegible]

Prof.Dr.[illegible] [illegible]
[illegible]

Yrd.Doç.Dr.[illegible] [illegible]
[illegible]

Ü.Dr.Mehmet [illegible]
[illegible]

Prof.Dr.[illegible] [illegible]
[illegible]

NOT: [illegible]
[illegible]

MÜRACAAT:
[illegible]
[illegible]
[illegible]

ANKARA ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
BİLİMSEL ETKİNLİKLER

= KURS =

"YAŞLILIK VE AİLE HEKİMİ"

"AİLE HEKİMLİĞİNDE EĞİTİM VE UYGULAMALAR

AİLE HEKİMLİĞİ ANABİLİM DALI
GERİATRİ BİLİM DALI

18-19 NİSAN 1996
ANKARA

A.Ü.Tıp Fakültesi Morfoloji Binası Mavi Salon

DİSİPLİN OLMA KRİTERLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRME

- ÖRGÜTLENME : 1990
- AKADEMIK YAPı : 1993
- AKADEMIK DERGI : 1997

- 1994 ilk Aile Hekimliği yard. doçenti
- 1996 ilk Aile Hekimliği doçentleri
- 2002 ilk Aile Hekimliği profesörü
- 12 Kasım 2021 tarihi itibarı ile 187 aile hekimliği *uzmanı* doçentlik sınavında başarılı olmuştur.
- Profesör : 85
- Dr. Öğr. Üyesi: 94 ?
- **2010 sonrası SAHA/Uygulama: 27 000**

Pharmacia & Upjohn
DUBLIN
WONCA '98
GlaxoWellcome

- **6 Aralık 1998** Türkiye Aile Hekimliği Yeterlilik Kurulu (**TAHYK**) Yönergesi kabul edilmiş ve 2002 yılında güncellenmiştir.

- TAHYK 2004 yılında aktif olarak çalışmaya başlamıştır.

  - **"Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitimi Çekirdek Müfredatı"** 2010-2013
  - **"Asistan Karnesi"** 2010
  - **''İlk Yeterlik Sınavı düzenlenmesi''** 2019
  - **''Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitimi Veren Kurumların Akreditasyonu İçin Temel İlkeler''** 2019

1.ULUSAL AİLE HEKİMLİĞİ '93

25-27 Kasım 1993 • Conrad Hotel • İstanbul

Ön Program
ve
Kongreye davet

Preliminary program
and
call for Abstracts

1st NATIONAL FAMILY PRACTICE CONGRESS '93

November 25-27, 1993 • Conrad Hotel • Istanbul •

1997

Aile Hekimliği Dergisi

Türkiye Aile Hekimliği Dergisi
Cilt. 1 Sayı. 1 Ocak-Mart 1997
Sayfa: 46-49

Aile Hekimliğinde Oluşan Akademik Gelenek ve Gelecek

Yazarlar: İlhami Ünlüoğlu [1]
Halûk Çağlayaner [2]

[1] Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD, Yard. Doç. Dr, Eskişehir
[2] Modern Eğitim Fen Okulları, Aile Hekimliği Uzmanı, İstanbul

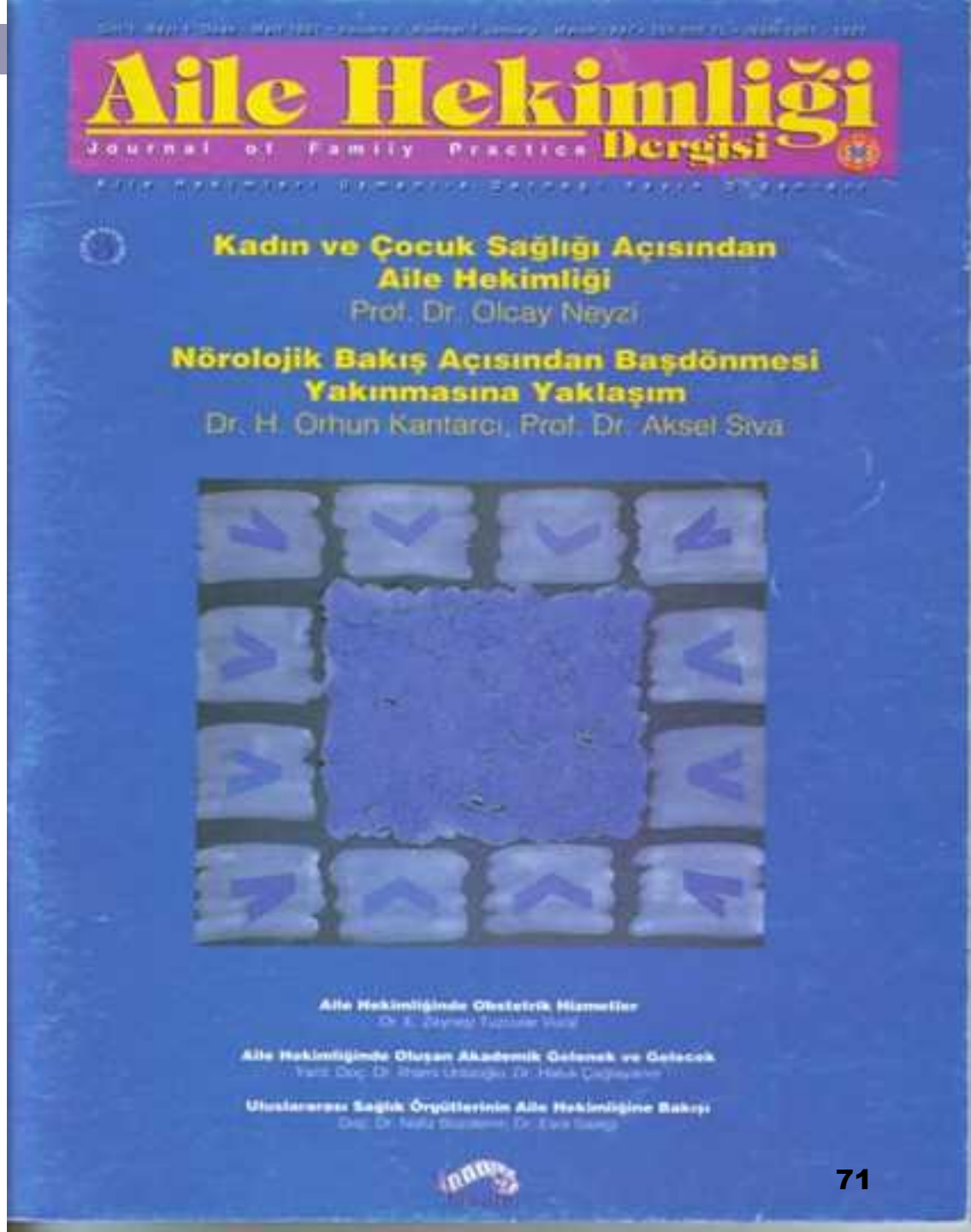

AİLE HEKİMLİĞİNDE ÖRGÜTLENME

- TAHUD
- AHEAD/TAHEV
- Aile Hekimliği Akademisi Derneği
- ESFAM
- AHEF + İllerdeki dernekler
- *TTB/Pratisyen Hekimler Kolu – Aile Hekimliği Kolu- GP Enstitüsü*
- ……..

AİLE HEKİMLİĞİ UYUM EĞİTİMLERİ

- Sağlıkta yeniden yapılanma süreci kapsamında 2005 yılında başlayan aile hekimliği pilot uygulamasının organizasyonu ve uygulamaya geçmeden önce birinci basamakta Aile Sağlığı Merkezleri'nde çalışacak hekimlere verilen eğitim 2003 yılından itibaren planlanmaya başlamış ve 2005-2010 yılları arasında yoğun olarak yürütülmüştür.

- Bu süreçte aile hekimliği anabilim dalları büyük özveri ile çalışarak 20 000'den fazla birinci basamak çalışanına verilen eğitimi planlamış, yürütmüş ve uygulamadan doğan veriler ışında geliştirmişlerdir.

- Mazıcıoğlu MM, Tarihten Bugüne Aile HekimliğiTurkiye Klinikleri J Fam Med-Special Topics 2016;7(6)

Aile Hekimliği Uygulaması

- **Aile Hekimliği Pilot Uygulaması Hakkında Kanun 09.12.2004 tarih ve 25665 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.**

- Pilot il olarak belirlenen **Düzce**'de 16.09.2005 tarihinde aile hekimliği uygulamasına başlanmıştır.
- **2006; Eskişehir** (17 Temmuz), **Bolu** (16 Ekim), **Edirne** (1 Aralık), **Adıyaman, Denizli** (25 Aralık), **Gümüşhane** (29 Aralık) (toplam 6 il)

- **2007 Ege:** Isparta (18 Ocak), İzmir (14 Mayıs) (Ülkede toplam 7 il)
- 2008 (Ülkede toplam 7 il)
- 2009 (Ülkede toplam 4 il)
- Aydın, Muğla (Aralık 2010) (Ülkede toplam 46 il)

- **2010 Saha/Uygulama+ Akademi+ Asistanlar: 30 000?**
- **2540+707;3247 (%78-22)**

Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu (AHEF)

- 2008'de aile hekimliği ile ilgili gelişmelerden birisi de;
- **ülkemizde aile hekimliği uygulamasının geliştirilmesinde ve süreç içinde doğacak problemlerin çözümlenmesine katkı sağlamak amacını taşıyan** ve
- **8 ilin (Adıyaman, Bolu, Denizli, Düzce, Edirne, Elazığ, İzmir, Samsun)** Aile Hekimleri Derneklerinin bir araya gelmesi ile "**Aile Hekimleri Dernekleri Federasyonu"**nun **(AHEF) 11 Temmuz 2008** tarihinde kurulması olmuştur.

- AHEKON: 11. Uluslararası Katılımlı Aile Hekimliği Kongresi 3-7 Kasım 2021 Royal Seginus Hotel, Antalya

AHEAD-TAHEV

- Aile Hekimliği Eğitim Araştırma Derneği- AHEAD (2009)

- Türkiye Aile Hekimliği Vakfı- TAHEV (2010)

- The Anatolian Journal of Family Medicine (2018) ULAKBİM…….

15. Aile Hekimliği Güz Okulu 20-24 Ekim 2021 Susesi Kongre Merkezi Belek/Antalya

AİLE HEKİMLİĞİ AKADEMİSİ

- Dernek, akademik aile hekimliğinin etkinleştirilmesi ve geliştirilmesini sağlamak ve bu konuda çalışmalar yapan kişi ve kuruluşlara destek vermek amacı ile kurulmuştur. **(2007)**

- 18. Aile Hekimliği Araştırma Günleri «on-line» 11-13 Kasım 2021

ESFAM

- Avrasya Aile Hekimliği Derneği (Eurasian Society of Family Medicine)
- Bilimsel eğitim ve araştırma çalışmaları yürütmek, sürdürülen bilimsel faaliyetleri desteklemek, toplumu bilgilendirmek, toplum eğitimine yönelik çalışmalarda bulunmak ve bu alanda faaliyet gösterecek vakıf kurmak amacı ile kurulmuştur.

- Eurasian Journal of Family Medicine (EJFM)
- Eurasian Journal of Health Sciences (EJHS)

- TAHEK Uluslar arası Aile Hekimliği Kongresi (11. Trakya International Family Medicine Congress 25-27 March 2021 «on-line»

- Montenegro I. Ulusal Genel Pratisyenler Kongresi – 2011 Bar – KARADAĞ